

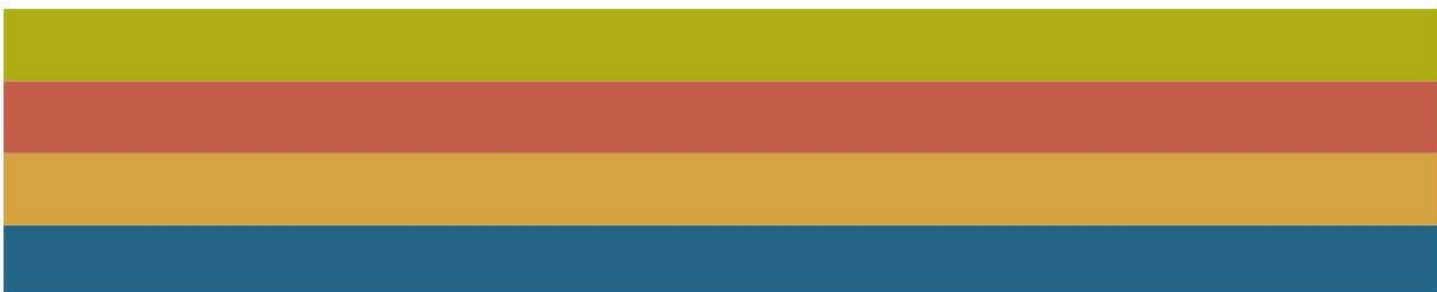

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Verbreding Rijnbrug bij Rhenen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

18 december 2019 / projectnummer: 3423

1 Advies voor de inhoud van het milieueffectrapport

De provincies Utrecht en Gelderland willen de Rijnbrug aanpassen door de brug te verbreden en de op- en afritten aan te passen. Voor het besluit over de aanpassingen aan de brug hebben de provincies een Notitie reikwijdte en detailniveau¹ (NRD) opgesteld, waarin staat waar het milieueffectrapport (MER) over moet gaan. Provinciale Staten van Utrecht en Gelderland hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen rapport.

De NRD geeft een schets van de verkeersproblemen op en rondom de Rijnbrug. Ook gaat de NRD in op de achtergronden en historische context van de te onderzoeken oplossing en de bestuurlijke besluitvorming die al heeft plaatsgevonden. De overheidspartijen² zijn sinds 2012 bezig met de verkeerssituatie op en rondom de Rijnbrug.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de aanpassingen aan de Rijnbrug het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- **Inzicht verkeersproblemen.** Een heldere beschrijving van de nut en noodzaak. Geef hiervoor inzicht in bestaande en te verwachten problemen die de aanpak van de Rijnbrug moet oplossen: laat zien wat de concrete problemen zijn voor doorstroming, verkeersveiligheid en leefmilieu/leefbaarheid.
- **Visie verkeersafwikkeling.** Een beschrijving van de visie op de functie van de N233 (tussen de A12 en de A15) en de N225 op netwerkniveau. Geef inzicht in de toekomstvastheid en robuustheid van de oplossingen en besteed hierbij extra aandacht aan het knooppunt N225 – N233.
- **Concrete doelen.** Een concretisering en eventuele prioritering van de doelen zoals verkeersveiligheid, woon- en leefmilieu, bereikbaarheid met het openbaar vervoer en fiets, duurzaamheid en klimaatadaptatie.
- **Alternatieve oplossingen en effecten.** Ontwikkel te onderzoeken alternatieven of varianten met het oog op de doelen. Onderzoek de alternatieven in het MER op milieueffecten in zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.
- **Keuzes verleden en toekomst.** Een duidelijke tijdlijn van reeds doorlopen besluitvorming: ga daarbij in op welke milieufafwegingen daarbij een rol hebben gespeeld. Geef aan wat de nog te maken keuzes zijn.
- **Beschermde natuur.** Aanleg en gebruik van de aanpassingen aan de Rijnbrug zullen effecten op de Natura 2000-gebieden Binnenveld en Uiterwaarden-Nederrijn hebben. Deze gebieden zijn nu reeds overbelast met stikstofdepositie, waardoor planten en dieren onder druk staan. Beschrijf daarom minstens één alternatief dat natuureffecten minimaliseert en uitvoerbaar is binnen de kaders van de Wet natuurbescherming.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹ Notitie Reikwijdte en Detailniveau N233 Rijnbrug Rhenen (Sweco, 26-09-2019).

² Provincies Utrecht en Gelderland, de gemeenten Rhenen, Veenendaal, Wageningen, Ede, Buren, Neder-Betuwe en Rijkswaterstaat Oost-Nederland.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de NRD. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen.

Figuur 1 Scope van het project Rijnbrug (bron: NRD).

Achtergrond

Het verkeer op de N233 via Rijnbrug Rhenen tussen Gelderland en Utrecht loopt met name in en rondom de spits vast. In 2012 is door de provincies Gelderland en Utrecht, de gemeenten Rhenen, Buren, Neder-Betuwe en de regio's Foodvalley en Rivierenland afgesproken om de verkeersproblemen op en rond de Rijnbrug Rhenen aan te pakken.

Er zijn sinds 2012 diverse alternatieven onderzocht, waaronder een nieuwe brug ten oosten of westen van Rhenen. Deze alternatieven zijn vanwege kosten en milieueffecten afgefallen. Ook is gekeken naar een wisselstrook op de Rijnbrug, dat wil zeggen dat een rijstrook afhankelijk van het verkeersaanbod wordt toegewezen aan verkeer dat naar het zuiden of noorden rijdt. Bij nadere studie bleek dat deze wisselstrook niet mogelijk is zonder een nieuw brugdeel. Het blijkt kosteneffectiever om 2x2-rijstroken te realiseren in plaats van een wisselstrook naast de huidige 2x1 rijstroken een wisselstrook. Het plan is om in zuidelijke richting de kruising N233-N225 bij Rhenen aan te passen zodat de invoegstrook in zuidelijke richting overgaat in de rechterrijstrook. In noordelijke richting komt er een uitvoegstrook naar de N225/Grebbeweg. Aan de kant van Kesteren zal in de provincie Gelderland de N233 worden verbreed tot aan de toe- en afrit bij de N320.

De provincie Utrecht en de provincie Gelderland stellen voor het project een Provinciaal Inpassingsplan op. Voor het besluit over de aanpassingen aan de brug hebben de provincies een Notitie reikwijdte en

detailniveau³ (NRD) opgesteld, waarin staat waar het milieueffectrapport (MER) over moet gaan. Provinciale Staten van Utrecht en Gelderland hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen rapport.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de provincies Utrecht en Gelderland – besluit over het Provinciaal Inpassingsplan.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3423](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond, nut en noodzaak en probleemstelling, doelstellingen, beleid en besluiten

2.1 Achtergrond, nut en noodzaak en probleemstelling en doelstellingen

Probleemstelling en nut

De overheidspartijen⁴ zijn sinds 2012 bezig met de verkeerssituatie op en rondom de Rijnbrug, de NRD (hoofdstuk 3) geeft een schets van de voorgeschiedenis.

Uit reeds beschikbare verkeerscijfers (bijlage 1 tabel 6 en 7, rapportage verkeerskundige effecten van 2x2 op de Rijnbrug bij Rhenen) blijkt dat het verbreden van de brug een verkeersaantrekkende werking heeft (+2000 mvt/etmaal). Ongeveer 10% van het totale verkeer op de brug is afkomstig van de noord-zuid-verbinding tussen de twee snelwegen (de A12 in het noorden en de A15 ten zuiden van de Rijnbrug). Het blijkt dat met het verbreden van de brug in de provincie Utrecht (kruispunt Rhenen richting Wageningen) weer nieuwe knelpunten ontstaan.

Eerder zijn diverse alternatieven onderzocht, waaronder een nieuwe brug ten oosten of westen van Rhenen. Deze alternatieven zijn afgefallen. Beschrijf hoe het voorkeursalternatief tot stand is gekomen en hoe milieueffecten daarbij een rol hebben gespeeld. Ga in het MER in op de relatie met de aanpassingen aan de Rondweg Veenendaal-oost in het perspectief van de functie van de N233 en de N225.⁵

³ Notitie Reikwijdte en Detailniveau N233 Rijnbrug Rhenen (Sweco, 26-09-2019).

⁴ Provincies Utrecht en Gelderland, de gemeenten Rhenen, Veenendaal, Wageningen, Ede, Buren, Neder-Betuwe en Rijkswaterstaat Oost-Nederland.

⁵ De Commissie is gevraagd om tegelijkertijd een advies reikwijdte en detailniveau te geven voor het op te stellen MER Rondweg Veenendaal-oost. Dit advies kunt u vinden door nummer 3424 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

Inzicht verkeersproblemen

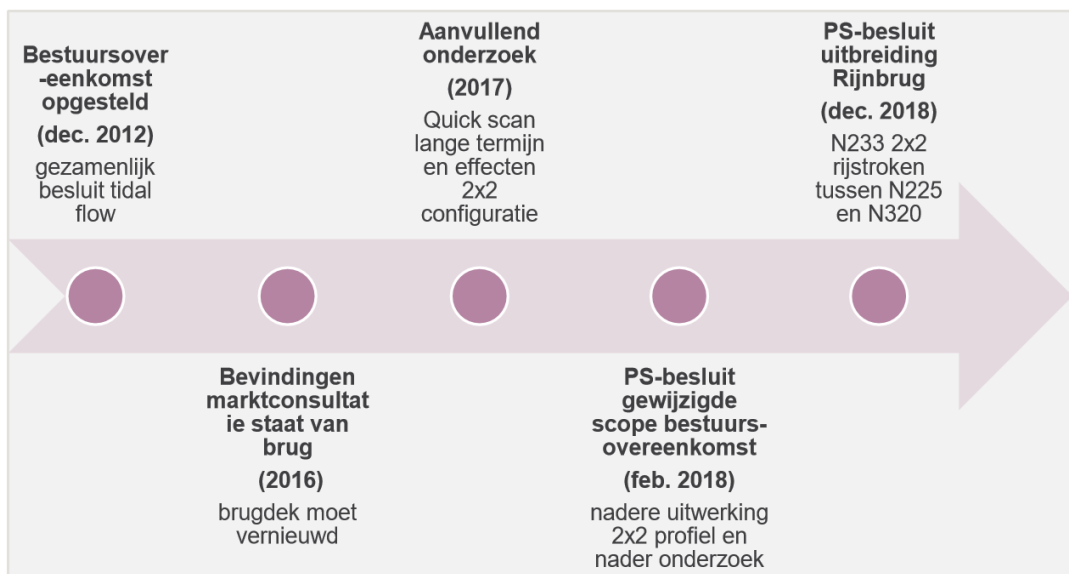
Om te kunnen beoordelen of het voorkeursalternatief de gesignaleerde problemen oplost is het belangrijk om deze goed in kaart te brengen. De Commissie adviseert daarom om in het MER een heldere beschrijving van de bestaande en te verwachten problemen op te nemen. Werk daarvoor hoofdstuk 2 'Verkeerskundige context' uit de NRD verder uit. De functie van de N233 lijkt belangrijker te zijn dan alleen de lokale gebiedsontsluiting. Daarom adviseert de Commissie om in het MER aan te geven en te onderbouwen wat de functie van de N233 en de daarop kruisende N225 is. Laat in het MER zien wat de concrete problemen zijn voor onder andere bereikbaarheid en doorstroming, verkeersveiligheid en leefmilieu/leefbaarheid. Ga hiervoor uit van een beschrijving van de huidige verkeersstromen, inclusief de belangrijkste herkomstbestemmingsrelaties.

Brede doelstellingen concreet

In paragraaf 2.3 zijn de doelstellingen van het project beschreven. Hoewel de aanleiding voor het project een verkeerskundig probleem is, zijn er diverse andere problemen op andere thema's die tevens opgelost kunnen worden. De doelstelling van het project is daarmee breder dan alleen het oplossen van de problemen op het gebied van doorstroming en bereikbaarheid. De doelstellingen van het project (onder andere verkeersveiligheid, woon- en leefmilieu, bereikbaarheid met het openbaar vervoer en fiets, duurzaamheid en klimaatadaptatie) zijn in de NRD alleen op hoofdlijnen beschreven. Met deze globale doelen is het niet goed mogelijk om te beoordelen of het voorkeursalternatief al deze problemen oplost. De Commissie adviseert daarom om in het MER de doelen op alle thema's uit te werken. Geef vervolgens een concretisering en prioritering van de genoemde doelstellingen.

Besluitvorming

In de NRD (paragraaf 3.3) is een schets opgenomen van de bestuurlijke besluitvorming tot nu toe (zie ook figuur 2). Neem in het MER een duidelijke tijdlijn op van reeds doorlopen besluitvorming: ga daarbij in op welke milieufwelingen daarbij een rol hebben gespeeld. Geef aan wat de nog te maken keuzes zijn.

Figuur 2 Tijdlijn bestuurlijke besluitvorming (bron NRD paragraaf 3.3).

2.2 Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de provinciale inpassingsplannen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- de Wet Natuurbescherming;
- de Kaderrichtlijn Water;
- beleid ten aanzien van PFAS (indien er grond moet worden afgevoerd);
- de NOVI;
- de Omgevingsvisie Gelderland en de Omgevingsvisie Utrecht (die nog in ontwikkeling is);
- de regionale visie op Food Valley;
- de Gebiedsvisie Zuidoost Utrecht (de gebiedsvisie van de zes gemeenten in de regio Zuidoost Utrecht), waarin het onder meer gaat over mobiliteit en bereikbaarheid en het groene karakter van de regio;
- het Gemeentelijke verkeer- en vervoersplan en het provinciale verkeers- en vervoersplannen van zowel Utrecht als Gelderland.

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2021 in werking. Dit is mogelijk gedurende de looptijd van het project. Daarom adviseert de Commissie aandacht te besteden aan de randvoorwaarden die uit de Omgevingswet en het bijbehorende overgangsrecht voortkomen.

2.3 Te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de provinciale inpassingsplannen. Daarnaast zullen andere besluiten genomen moeten worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3 Voorgenomen activiteit en varianten

3.1 Voorkeursalternatief en/of varianten

Hoewel de aanleiding voor het project een verkeerskundig probleem is, zijn er meerdere project doelstellingen (o.a. verkeersveiligheid, woon- en leefmilieu, bereikbaarheid met het openbaar vervoer en fiets en duurzaamheid en klimaatadaptatie) (zie paragraaf 2.1 van dit advies en paragraaf 2.3 NRD). De Omgevingswet vraagt ook om het integraal benaderen van projecten en plannen. De uiteindelijk door het bestuur gekozen oplossing zal aan deze doelen een bijdrage moeten leveren. Het is de Commissie niet duidelijk hoe dit in de alternatieven/varianten een plek heeft gekregen of nog krijgt. Bijvoorbeeld er wordt in de NRD (paragraaf overige maatregelen, pagina 18) gesproken over een meekoppelkans voor oplossingen van overlastlocaties (gebleken in de klimaatstresstest Rhenen) in de waterhuishouding. Er is niet aangegeven hoe dit een plek krijgt in het voorkeursalternatief of een alternatief of een variant.

Daarom adviseert de Commissie om (voor zover mogelijk) alternatieven en/of varianten te ontwikkelen gekoppeld aan deze doelstellingen. Beschrijf in het MER hoe de gestelde doelen

de keuze en de afbakening van de alternatieven en/of varianten hebben bepaald. Dit kan ook helpen bij het doorlopen van een eventuele ADC-toets (zie verder paragraaf 4.5 van dit advies).

3.2 Referentie

De NRD (paragraaf 5.1) beschrijft de huidige situatie voor natuur in het plangebied. Werk de huidige milieusituatie in het plangebied in het MER verder uit, voor natuur maar ook voor de andere milieuthema's zoals geluid, trillingen en gezondheid. Beschrijf in het MER daarnaast de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Ga ook in op de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten zoals de dijkverzwaring van de Grebbedijk.

4 Milieugevolgen en effectbepaling

4.1 Effectbepaling

Maak bij de beoordeling van de alternatieven/varianten onderscheid tussen doelrealisatie (oplossend vermogen van de alternatieven/varianten) en milieueffecten (effecten van de alternatieven/varianten op de omgeving). Vergelijk daartoe de milieueffecten van varianten onderling, en met de referentiesituatie. Het detailniveau van de milieueffectschattingen moet zodanig zijn dat de effecten van het voorkeursalternatief en eventueel varianten en daaruit af te leiden conclusies, bijvoorbeeld ten aanzien van doelbereik of het kunnen voldoen aan wettelijke eisen, afdoende kunnen worden onderbouwd.

Ga in het MER bij nadelige effecten in op mogelijke mitigerende maatregelen en de effecten daarvan.

Geef aan welke aannames zijn gedaan bij de effectbepaling, welke onzekerheden in de effectbepaling een rol spelen, hoe groot deze onzekerheden bij benadering zijn, en in welke mate terugvalopties (maatregelen 'achter de hand') beschikbaar zijn, mochten de effecten na realisatie ongunstiger zijn dan waar van tevoren van uitgegaan is.

Omdat de effecten van de aanlegfase en de gebruiksfase verschillend kunnen zijn adviseert de Commissie om bij de effectenbeschrijving onderscheid te maken tussen beide fasen.

4.2 Verkeer

De te onderzoeken effecten met betrekking tot verkeer zijn in het NRD in paragraaf 5.2.1 kort toegelicht. De Commissie adviseert om aanvullend daarop in het MER zoveel mogelijk kwantitatief inzichtelijk te maken welke effecten de verschillende alternatieven/varianten hebben op:

- Verkeersveiligheid (met name fietsers).
- Het verkeersnetwerk (de belangrijke aanpalende wegvakken en kruisende wegen).

Maak zoveel mogelijk kwantitatief inzichtelijk op welke wijze de alternatieven/varianten bijdragen aan de bereikbaarheid van het OV en de fiets.

Laat in het MER zien in welke mate alleen het aanpassen van de kruispunten leidt tot een verbeterde doorstroming. Neem daarom een alternatief of variant op met alleen het aanpassen van het kruispunt N233–N225 zodat het effect van daarvan duidelijk wordt.

Ga in het MER in op de toekomstvastheid en robuustheid van de alternatieven/varianten. Besteed daarbij aandacht aan het doorgaande verkeer (van de A12 naar de A15) en het gebruik van het onderliggende wegennet, let daarbij op of er niet een nieuw knelpunt wordt gecreëerd op een ander deel van de N233 of de kruisende N225.

Ga in het MER in op de bereikbaarheid en verkeersveiligheid tijdens de uitvoering van het werk. Maak hierbij onderscheidt tussen de verschillende modaliteiten.

4.3 Leefomgeving

4.3.1 Geluid

De te onderzoeken effecten met betrekking tot geluid, zijn in het NRD in paragraaf 5.2.2 toegelicht. Aanvullend adviseert de Commissie om op kaart de absolute waarde en de verschillen in geluidbelasting ten opzichte van de huidige situatie en de referentie situatie, in beeld te brengen door middel van verschilcontouren of verschilplots.

De brug geeft in de huidige situatie reeds veel overlast door dilataties (pulsvormig geluid – “klappen”)⁶. Hiernaast kan de brug overlast geven door de uitstraling van laag frequent geluid als gevolg van het berijden van het stalen brugdek. De overdracht van geluid over water kan beide effecten nog eens versterken. De Commissie adviseert om een scan te maken van mogelijke hinder. Ook dienen maatregelen ter voorkoming van hinder in de toekomstige situatie te worden onderzocht.

In de huidige situatie ondervinden op meerdere plaatsen al woningen een aanzienlijke geluidsbelasting. Een aspect wat aandacht behoeft is dat reeds in de huidige situatie op meerdere plaatsen woningen met een aanzienlijke geluidbelasting aanwezig zijn. Onderzoek in het MER de mogelijke mitigerende maatregelen bij deze woningen.

4.3.2 Trillingen

De mogelijke kans op trillinghinder wordt in het NRD niet beschreven. Aangezien woningen op relatief korte afstand zijn gelegen adviseert de commissie om een korte scan te maken van mogelijke hinder.

⁶ Dit is de Commissie verteld door initiatiefnemers en bevoegde gezagen tijdens een veldbezoek aan het gebied op 11 november 2019.

4.3.3 Luchtkwaliteit

De te onderzoeken effecten met betrekking tot de luchtkwaliteit zijn in het NRD in paragraaf 5.2.3 voldoende toegelicht. Aanvullend adviseert de Commissie om op kaart de absolute waarde en de verschillen in luchtkwaliteit ten opzichte van de referentiesituatie en de huidige situatie, in beeld te brengen door middel van verschilcontouren of verschilplots.

4.3.4 Externe veiligheid

De Commissie adviseert om ook het aspect externe veiligheid te onderzoeken. Geef in het MER op kaart de absolute waarde en de verschillen ten opzichte van de referentiesituatie en de huidige situatie, door middel van verschilcontouren of verschilplots.

4.3.5 Gezondheid

De NRD gaat niet in op de mogelijkheden om gezondheid te bevorderen of op de effecten op gezondheid.

De Commissie adviseert daarom in het MER (op hoofdlijnen) duidelijk te maken welke doelen de gemeente Rhenen, Neder-Betuwe en Buren en de beide provincies hebben voor de gezondheidsbevordering, en hoe en wanneer ze deze doelen wil bereiken. Ga daarnaast in op de effecten van de inrichtingsmaatregelen en de mogelijkheden voor gezondheidsbevordering. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheden voor gezonde mobiliteit, het voorkomen van onnodig autogebruik en het stimuleren van de fiets, OV, en de mogelijkheden om de toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen te vergroten. Ga in het MER ook in op de effecten van het voornemen op de gezondheid.

4.4 Bodem en water

4.4.1 Bodem

De NRD gaat niet in op mogelijke effecten op bodem. De Commissie adviseert om in het MER de volgende aspecten in beeld te brengen:

- de geomorfologische situatie;
- de af te graven hoeveelheden grond en de kwaliteit ervan (fysisch en chemisch);
- de hergebruiksmogelijkheden;
- de eventueel benodigde tijdelijke depots;
- de mogelijke gevolgen van verontreiniging van grond- en oppervlaktewater als gevolg van de verwerking van de in het gebied vrijkomende grond.

4.4.2 Grond- en oppervlaktewater, waterveiligheid

De NRD geeft in paragraaf 5.2.4. aan dat door de aanleg van de weg en brug de omvang van het verhard oppervlak toe neemt en mogelijk wordt het talud van de weg verbreed en bermsloten verlegd. Vergroting van verhard oppervlak zal moeten worden gecompenseerd. Ook geeft de NRD aan dat overlastsituaties die zijn voortgekomen uit een klimaatstresstest bij het project zullen worden aanpakt. Geef aan hoe dit een plek krijgt.

De Commissie adviseert deze effecten waar nodig en relevant kwantitatief te onderbouwen en te berekenen. Geef voor zover van toepassing aan welke modellen daarbij worden gebruikt en geef een indicatie van de nauwkeurigheid van het modelresultaat.

De nieuwe brug kruist de primaire waterkering langs de Rijn. De NRD geeft aan dat de effecten op waterveiligheid in beeld worden gebracht evenals de rivierkundige effecten (paragraaf 5.2.4). De Commissie heeft hier geen aanvullingen op.

4.5 Natuur

Het voornemen kan in de aanlegfase en de gebruiksfase gevolgen hebben voor natuurwaarden, bijvoorbeeld door ruimtebeslag, geluidsverstoring, stikstofdepositie en (al dan niet tijdelijke) veranderingen in de waterhuishouding. Breng eerst op hoofdlijnen de actuele en potentiële natuurwaarden en potentiële effecten in beeld en motiveer op grond daarvan de begrenzing van het studiegebied.

Geef in het MER aan – op basis van de meest recente gegevens en onderzoeken – welke kenmerkende biotopen en soorten aanwezig zijn in het plan- en studiegebied, wat de huidige staat is van deze biotopen en soorten, en welke factoren daarbij van belang zijn (bv. abiotische eigenschappen, voedselrijkdom). Ga in het bijzonder in op biotopen en soorten van door grond- en oppervlaktewater beïnvloede standplaatsen en op soorten die gevoelige zijn voor verstoring door geluid. Betrek daarbij niet alleen beschermde soorten maar ook andere soorten die van ecologisch belang zijn. Beschrijf welke activiteiten kunnen zorgen voor cumulatieve effecten. Ga vervolgens in op ingreep-effect relaties die in deze situatie relevant zijn, en mitigerende maatregelen om eventuele effecten te voorkomen of te beperken.

4.5.1 Natura 2000-gebieden

In de NRD (paragraaf 5.2.5) wordt aangegeven dat in het MER wordt onderzocht of er effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving. Beschrijf en onderzoek de voorgenomen activiteiten die mogelijk invloed hebben op soorten en habitats die in het kader van Natura 2000-gebieden zijn beschermd. Het gaat hier zowel om effecten (naar verwachting voornamelijk stikstofdepositie, verstoring) op zowel habitats van het Habitatrichtlijngebied als op leefgebied van kwalificerende soorten van het Vogelrichtlijngebied Uiterwaarden-Nederrijn.

Als op grond van het onderzoek niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor omringende Natura 2000-gebieden, geldt dat een Passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

Onderzoek in deze Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het plan/project, in cumulatie met andere activiteiten, de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet aantast. In de Passende beoordeling mogen bij deze beoordeling mitigerende maatregelen worden meegenomen. Denk hierbij vooral aan maatregelen aan de

bron, interne saldering en externe saldering.⁷ Het voornemen en de alternatieven moeten uitvoerbaar zijn binnen de kaders van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Beschrijf daarom in het MER ieder geval één alternatief waarbij aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden zoveel als mogelijk kan worden voorkomen (zie ook Hoofdstuk 3 van dit advies).

Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenoemde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

Stikstofdepositie

De NRD geeft aan dat toename van het verkeer naar verwachting zal leiden tot meer stikstofdepositie in het nabijgelegen Natura 2000-gebied Uiterwaarden-Nederrijn en ook op gebieden op grotere afstand zoals het Binnenveld en de Veluwe.

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Daaruit blijkt dat de Passende beoordeling bij het PAS niet als toestemmingsbasis kan dienen voor plannen en projecten die leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden met instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige soorten en habitattypen. Dit betekent dat voor dit project een eigen Passende beoordeling moet worden opgesteld, indien significante gevolgen als gevolg van toenemende stikstofdepositie kunnen optreden.

4.5.2 Natuurnetwerk Nederland en overige natuur

In paragraaf 5.2.6 van de NRD is kort aangegeven hoe met overige natuur, zijnde niet Natura 2000, wordt omgegaan in het MER. De Commissie adviseert om in het MER te onderzoeken welke effecten de activiteiten hebben op Natuurnetwerk Nederland (NNN), het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en overige natuur. Onderzoek daarbij welke stikstofdepositie te verwachten is en wat de effecten zijn van zowel de aanleg en gebruik van de weg en brug. Probeer zoveel als mogelijk de effecten kwantitatief te beschrijven en geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Ga ook in op cumulatieve effecten.

4.5.3 Beschermde Soorten

Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming op basis van bestaande (veld)onderzoeken, tellingen en gegevens beschermde soorten te verwachten zijn in het plan- en studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan of en in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort verslechtert. Beschrijf mogelijke en/of nodige mitigerende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

---

⁷ Het ministerie van LNV heeft op 4 oktober 2019 aan de Tweede Kamer aangegeven dat vergunningverlening weer op gang komt. Het is weer mogelijk om onder voorwaarden intern en extern te salderen: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/kamerstukken/2019/10/04/aanpak-stikstofproblematiek>

4.6 Landschap en cultuurhistorie en archeologie

De NRD geeft in paragraaf 5.2.7 aan dat de effecten op het landschap in het MER zullen worden onderzocht evenals mitigerende maatregelen voor een landschappelijke inpassing. Beschrijf voor het studiegebied systematisch de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Maak duidelijk welke waarden niet en welke wel door het voornemen worden beïnvloed. Geef in het MER aan hoe met het voornemen een bijdrage kan worden geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit. De Commissie adviseert om dit in het MER uit te werken, mede in het licht van het recente advies van het Planbureau voor de Leefomgeving.⁸

4.7 Klimaat en duurzaamheid

De NRD geeft in de beoordelingstabel (pagina 22) aan dat er voor duurzaamheid gekeken zal worden naar energie en circulariteit. De Commissie adviseert om in het MER na te gaan in hoeverre maatregelen genomen kunnen worden bij materiaal- en materieelgebruik ten gunste van een kleinere footprint. Ga in op het (her)gebruik van grondstoffen (bijvoorbeeld asfalt of geluidschermen), energie, materialen en afvalstoffen en hoe dit gebruik kan worden voorkomen, welke mogelijkheden er zijn voor hergebruik, recycling of terug het terug winnen. Maak daarbij onderscheid tussen de aanleg- en gebruiksfase. In de aanlegfase gaat het om bijvoorbeeld het beperken van de energie-inhoud van het te gebruiken materiaal en het energieverbruik van het in te zetten materieel. In de gebruiksfase gaat het bijvoorbeeld om de energievraag van de wegsystemen zoals verlichting en verkeersgeleiding en -informatie.

De NRD geeft in de doelstellingen beoordelingstabel (pagina 24) aan dat er voor het thema klimaat in het MER ingegaan zal worden op verbeteren van de robuustheid van de waterhuishouding. De Commissie adviseert om daarnaast in het MER te beschrijven hoe bij het voorkeursalternatief en de onderzochte varianten rekening is gehouden met het mogelijk optreden van het worst-case scenario van het Milieu en Natuurplanbureau voor klimaatverandering. Ga daarbij in op de te verwachten hoogwaterstanden in de Rijn en beschrijf of de hoogwaterveiligheidsrisico's veranderen. Geef aan welke mitigerende maatregelen ingezet (kunnen) worden, afhankelijk van de daadwerkelijk optredende effecten. Geef aan hoe de planonderdelen uitwerken op de klimaatadaptatieopgave.

5 Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieuinformatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

---

⁸ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-zorg-voor-landschap-3346_0.pdf

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Henk Everts

ing. Hans van Leeuwen

ir. Corrie Smit (secretaris)

Marja van der Tas (voorzitter)

Ir. Ruud Westerhof

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Inpassingsplan provincie Utrecht

Inpassingsplan provincie Gelderland

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om een vrijwillige m.e.r.-procedure. Een MER is nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven.

Bevoegd gezag besluit(en)

Provincie Utrecht

Provincie Gelderland

Initiatiefnemer besluit(en)

Provincie Utrecht

Provincie Gelderland

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Provincie Utrecht (coördinerend)

Provincie Gelderland

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie gemeld geen zienswijzen of adviezen te hebben ontvangen.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3423](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

